

Rahvusvahelise alushariduse ja laste heaolu uuringu tulemused

IELS on uus OECD uuring, mille eesmärk on pakkuda usaldusväärseid andmeid, mis võimaldavad riikidel analüüsida ja parandada laste varajasi õpikogemusi. 2018. aastal toimus Eestis, Ameerika Ühendriikides ja Inglismaal suuremahuline uuring, kus osales ligikaudu 7000 viieaastast last, nende vanemad ja õpetajad 600 koolist ja lasteaia- ja lasteaiast.

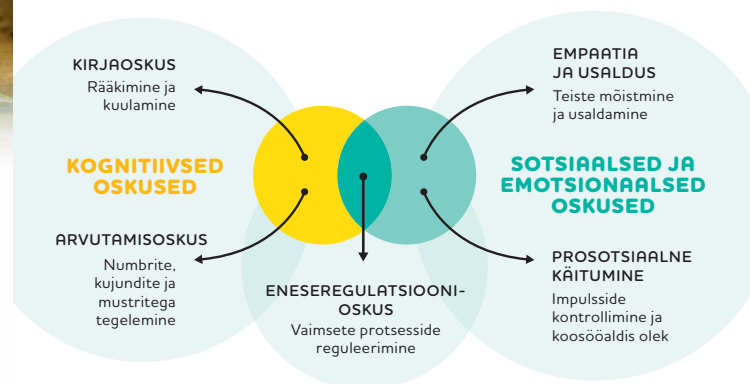
Eestis osales uuringus rohkem kui 2100 last 200st lasteaia- ja lasteaiast ning ligikaudu 1800 lapsevanemat ja 700 õpetajat. Lisaks oli uuringusse kaasatud 200 lasteaia- ja lasteaiast poolset koordinaatorit ja sama palju haridustöötajaid lapse oskuste hindamise läbiviijatena.

Mida kujutab endast IELS uuring?

IELS uuringu eesmärk on koguda üksikasjalikku teavet **5-aastaste laste teadmiste ja oskuste** kohta, et paremini toetada laste arengut ja heaolu. Uuring keskendub laste arengule ning seda mõjutavale õpi- ja kasvukeskkonnale kodus ja lasteaias.

Milliseid arengu aspekte uuring hõlmab?

IELS uuringul on terviklik lähenemine 5-aastaste laste arengu uurimisele, sisaldades mitmeid varajase õppimise valdkondi: **kognitiivseid oskusi** (kujunev kirjaoskus ja arvutamisoskus), **eneseregulatsiooni oskusi** (pidurdusvõime, töömälu, mõtlemise paindlikkus) ning **sotsiaal-emotsionaalseid oskusi**, ennekõike empaatiat (emotsioonide tuvastamine ja omistamine). Lastevanemate ja õpetajate hinnangute alusel uuritakse ka laste prosotsiaalset ja mittesegavat käitumist ning usaldust.

Miks on IELS oluline?

Uuringud on näidanud, et esimesed viis eluaastat on lapse arengus väga olulised. Nende aastate jooksul arenevad lapse kognitiivsed, sotsiaal-emotsionaalsed ja eneseregulatsiooni oskused, pannes aluse **lapse üldisele heaolule ja toimetulekule** ülejäänud elu jooksul.

Mida uuringus osalemine tähendas?

Lapsed lahendasid **tahvelarvuti mängulisi ülesandeid**. Ülesanded sisaldasid hulganisti lugusid ja pilte – läbivateks tegelasteks olid **Miia ja Toomas**. Kõik juhised esitati lastele helikujul ja lapsi juhendasid vastava koolituse läbinud õpetajad. Lapsevanemad ja õpetajad vastasid küsimustele lapse tausta ja oskuste kohta.

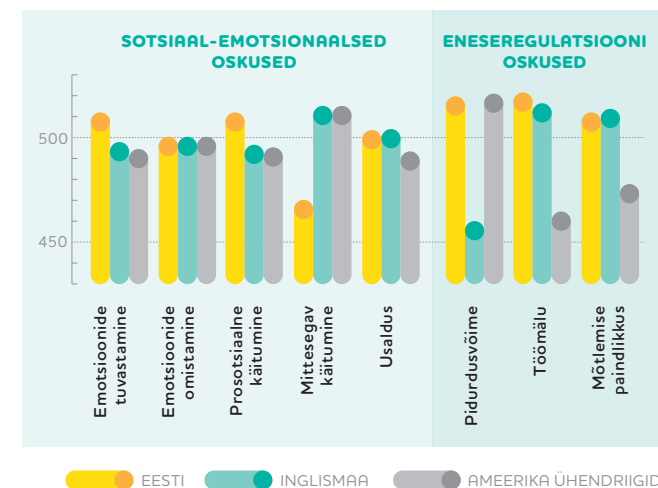

Mis iseloomustab uuringus osalenud kolme riiki?

- IELS uuringus osalenud riigid erinevad oma demograafiliste, majanduslike ja haridusnäitajate poolest.
- 2017. aasta seisuga oli Eestis 54 000 0-5-aastast last, Inglismaal 3 miljonit ja Ameerika Ühendriikides 24 miljonit.
- Võrreldes teiste riikidega on Eesti rahvastik suhteliselt homogeenne, uuringus osalenud lastest oli Eestis 4% uussisserändaja taustaga, Ameerika Ühendriikides oli vastav näitaja 25% ja Inglismaal 18%.
- Eestis ja Inglismaal elab rohkem lapsi kahe vanemaga perekondades kui Ameerika Ühendriikides.
- Eesti sisemajanduse koguprodukt (edaspidi SKP) elaniku kohta on madalaim võrreldes Ameerika Ühendriikidega ja Inglismaaga, samas on Eestis tagatud kõige suurem sissetulekute võrdsus.
- Eestis elab vaesuses 10% kuni 17-aastastest lastest, mis on poole vähem kui Ameerika Ühendriikides (21%) ja veidi vähem kui Inglismaal (12%).
- Eestis on vanematele võimaldatud 87 nädalat tasuta lapsehoolduspuhkust, vastav näitaja Inglismaal on 39 nädalat ja Ameerika Ühendriikides puudub vanematel tasuta lapsehoolduspuhkuse võimalus.
- Eestis on sarnaselt Inglismaaga integreeritud alusharidussüsteem, mis on haridussüsteemi osa ja keskendub laste tervikliku arengu toetamisele. Ameerika Ühendriikides on eraldatud alusharidus haridussüsteemist ja see kuulub tervishoiusüsteemi.
- Eesti 4-aastaste laste osalemine alushariduses (92%) on üle OECD keskmise (88%), jääb alla Inglismaale (100%), aga on kõrgem Ameerika Ühendriikide vastavast näitajast (66%) (OECD, 2019).
- Eesti on OECD rahvusvahelise õpilaste hindamise uuringu (PISA) üks edukamaid riike. Inglismaa tulemused on OECD keskmisest kõrgemad ja Ameerika Ühendriikide tulemused on Inglismaaga sarnased, kuid matemaatikas alla OECD keskmise.
- Eesti 5-aastaste laste emade hulgas on enam bakalau-reusekraadi omajaid (53%) kui Inglismaal (40%) ja Ameerika Ühendriikides (39%).

Millised olid uuringus osalenud kolme riigi tulemused?

- Eesti lastel olid teistega võrreldes kõrgemad eneseregulatsiooni ja sotsiaal-emotsionaalsete oskuste tulemused. **» Hea start haridustees.**

- Inglismaa lastel olid teistest riikidest paremad tulemused kujunevas kirjaoskuses ja arvutamisoskuses.
- Madala sotsiaal-majandusliku taustaga perede laste tulemused olid kognitiivse ja sotsiaal-emotsionaalse arengu valdkonnas üldiselt madalamad kui teistel lastel. **» Eesti laste puhul oli see seos nõrk.**
- Laste sotsiaal-emotsionaalsed oskused olid kognitiivsete oskustega rohkem seotud kui nende sotsiaal-majanduslik taust.
- Tüdrukute tulemused olid poiste tulemustest kõrgemad kujuneva kirjaoskuse, eneseregulatsiooni ning sotsiaal-emotsionaalsete oskuste valdkonnas, arvutamisoskuses nende tulemused oluliselt ei erinenud.
- Õpetajad hindasid tüdrukute tulemusi kõikides uuritavates valdkondades keskmiselt kõrgemateks kui poiste tulemusi.
- Õpetajate hinnangud laste oskustele olid üldiselt rohkem kooskõlas laste tegelike tulemustega kui lapsevanemate hinnangud.
- IELS uuringus osalenud lastest kasutasid digiseadmeid kõige vähem Eesti lapsed ning enim Ameerika Ühendriikide lapsed.
- Digiseadmete kasutamine ei seostunud üldiselt madalamate testitulemustega.

Millised olid Eesti laste tulemused ja mida nende põhjal soovitada saame?

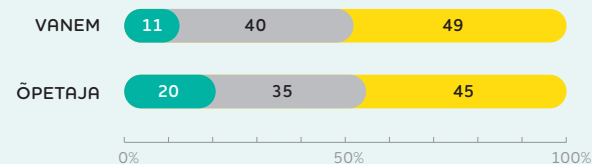
Eesti laste eneseregulatsiooni ja sotsiaal-emotsionaalsed oskused on paremad või samal tasemel kui teistes uuringus osalenud riikides.

- Sotsiaal-emotsionaalsed oskused on positiivselt seotud nii kirja- kui ka arvutamisoskusega.

! **Õpetajale:** Lasteaias tuleks suunata tähelepanu laste sotsiaal-emotsionaalsete oskuste kujundamisele lasteaia ja kodu koostöös.

- Lastevanemate hinnangud laste eneseregulatsioonioskustele olid õpetajate omadest kõrgemad ja ületasid laste arengu tegelikke hindamistulemusi.

HINNANG LAPSE ENESEREGULATSIOONIOSKUSTELE

ALLA KESKMISE KESKMINE ÜLE KESKMISE

! **Õpetajale:** Oluline on teavitada lapsevanemaid, kui laps ei ole mõnes valdkonnas saavutanud eakohast arengutaset ning anda soovitusi vanematele, mida nad saaksid lapse arengu toetamiseks teha.

- Õpetajate hinnangutest selgus, et Eesti lasteaiaõpetajad peavad laste käitumist oluliselt segavamaks kui kahe teise riigi õpetajad.

! **Õpetajale:** Oluline on leida võimalusi enesetäiendamiseks laste arengu ja käitumisprobleemide valdkonnas.

Eestis on tüdrukute kujuneva kirjaoskuse, eneseregulatsiooni ja sotsiaal-emotsionaalsed oskused keskmiselt paremad kui poistel.

- Eneseregulatsiooni valdkonna tulemused olid madalamad arenguliste iseärasustega lastel (eriti õpiraskustega poistel) ja nendel lastel, kelle kodus vähemalt üks vanem rääkis hindamiskeelest erinevat keelt.

! **Õpetajale:** Lasteaias on vajalik laste eneseregulatsioonioskuste hindamine ja nende kujunemise toetamine õpetajate poolt koos vanemate ja tugispetsialistidega. Eraldi tuleks tähelepanu pöörata ka neile lastele, kelle koduseks keeleks on lasteaia õppekeekest erinev keel.

- Lapsevanemate hinnangul oli poistel kaks korda rohkem õpiraskusi kui tüdrukutel ja poistel esines rohkem ka sotsiaalseid, emotsionaalseid või käitumisraskusi.

! **Õpetajale:** Soovituslik on senisest rohkem keskenduda poiste õpiraskuste ennetamisele ja arvestamisele nii lasteaias kui kodus ning rohkem nõustada ka lastevanemaid poiste arengu toetamisel.

Eesti laste kujunev kirjaoskus on parem kui Ameerika Ühendriikide ja sarnane Inglismaa laste omaga.

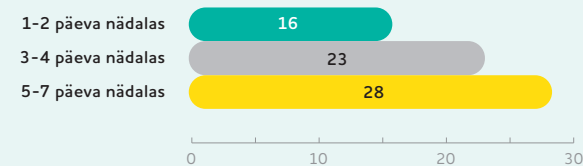
- Kujuneva kirjaoskuse ja sotsiaal-emotsionaalsete oskuste osas said kõrgemaid tulemusi lapsed, kellele loeti kodus sageli raamatuid ette.

! **Lapsevanemale:** Soovituslik on lapsele raamatuid ette lugeda ja vestelda loetu põhjal ning tunda huvi lapse mõtete ja tunnete vastu.

Eesti laste arvutamisoskus on kõrgem kui Ameerika Ühendriikides, kuid madalam kui Inglismaal.

- Arvutamisoskustes said kõrgemaid tulemusi need lapsed, kelle vanemad enda hinnangul viisid kodus sagedamini läbi matemaatika õppimisele suunatud tegevusi.

ARVUTAMISOSKUS

* Arvutamisoskuse punktierinevus võrreldes nende laste tulemusega, kelle vanemad viisid kodus matemaatika õppimisele suunatud tegevusi läbi vähem kui kord nädalas või mitte kunagi.

! **Lapsevanemale:** Kodu võiks lapsega mängida numbrit, loendamise, mõõtmise ja kujundite tundmisega seotud mängu.

- Kirja- ja arvutamisoskustes ning samuti eneseregulatsiooni ja sotsiaal-emotsionaalsetes oskustes said kõrgemaid tulemusi lapsed, kelle vanemad osalesid õpetajate hinnangul lasteasutuse tegevustes rohkem.

! **Õpetajale:** Lasteaias tuleks leida erinevaid võimalusi lastevanematega koostööks ja nende kaasamiseks rühma töösse.

! **Lapsevanemale:** Oluline on tihe koostöö lasteasutusega ja ka kodus lapsele arengu toetamiseks tingimuste loomine ning lapsega koos tegutsemine. Seega tasub konsulteerida õpetajaga, mida lapse arengu toetamiseks ette võtta.

- Varases eas huviringides osalenud laste tulemused olid kõikides valdkondades kõrgemad kui teistel lastel.

! **Lapsevanemale:** Võimalusel tasuks kaaluda lapsele varases eas huviringis käimise võimaldamist lähtudes lapse individuaalsusest ja kohanemisvõimest.

- Eestis kasutasid lapsed koos vanematega vähem digitehnoloogilisi vahendeid hariduslike tegevuste jaoks kui teistes riikides.

! **Lapsevanemale:** Digivahendeid võiks kodus kasutada hariduslikel eesmärkidel, kuid tuleks tagada ajaline tasakaal ja kasutada neid mõõdukalt, et lastel oleks aega ka teistega mängimiseks ja pereliikmetega suhtlemiseks.

! **Õpetajale:** Lasteaias võiks digivahendeid kasutada mõõdukalt STEAM-oskuste arendamiseks. Lastes võiks tekitada huvi digiseadmete kasutamise vastu hariduslikel eesmärkidel, oluline on siinkohal vanemate nõustamine digiteadlikkuse küsimustes.

